

AFASI | **nr 3**
POSTEN | **2017**

Afasiforbundet fyller 30 år – et lite tilbakeblikk

side 12

Praktiske råd
om det å
snakke sammen

side 6

Det trengs et løft for
hjernesykdommene

side 14

Vanskelig å lese? **Hør en bok!**

Lydbøker kan gjøre lesing enkelt igjen

- NLB har tusenvis av lydbøker i samlingen. Du finner både fag- og skjønnlitteratur i alle sjangre.
- Tilbudet er gratis.
- Lytt til bøkene med mobil, nettbrett, PC eller DAISY-spiller.

Ta kontakt med oss:

www.nlb.no | utlaan@nlb.no | tlf: 22 06 88 10

Ansvarlig utgiver:
Afasiforbundet i Norge
Torggata 10
0181 Oslo

Tlf: 22 42 86 44
E-post: afasi@afasi.no
www.afasi.no

Kontortid:
Mandag – fredag
kl. 09.00 – 15.00

Endring av adresse?
Ta kontakt med
Afasiforbundet på
telefon eller epost.

Forbundsstyret:
Hogne Jensen – leder
Inghild Bjørgestad
– nestleder

Styremedlemmer:
Trond Børseth
Sigrid Helene Lund
Eivind Dybendal

Redaktør:
Marianne Brodin

Annonser, layout
og produksjon
Cox Oslo AS
Kongensgate 6
0153 Oslo
www.cox.no
Tlf. 22 59 90 07

Innhold

- 4** Forbundslederen har ordet

- 5** Kjernejournalen

- 6** Praktiske råd om det å snakke sammen

- 12** Afasiforbundet fyller 30 år – et lite tilbakeblikk

- 14** Det trengs et løft for hjernesykdommene

- 16** Sprer solskinn når språket svikter

- 18** Kultur-historisk og sosial hyggetur

- 20** Ringerike og omegn afasiforening feirer 30-år!

- 22** Afasi og pannekaker

- 24** Sør-Rogaland Afasiforening på Fjøløy Fort

- 26** Finn navnet på 8 kjente fjell i Norge?

- 27** Afasipostens kryssord

- 30** Lokalforeninger og kontaktpersoner

*Forbundsleder,
Høgne Jensen*

30 år har det gått siden Afasiforbundet startet sitt arbeid for en bedre afasihverdag. I 30 år har forbundet sammen med vår viktigste ressurs, dere, stått på barrikadene for å løfte problemstillingene rundt afasi opp og fram på dagsordenen.

Å summere opp alt som er gjort i løpet av våre 30 år ville tatt mer plass enn jeg har tilgjengelig her, men av alt arbeidet er det ikke noe som er så viktig som dere. Dere som er medlemmer, ildsjeler og pådrivere lokalt. Uten deres utrettelige innsats ville det sett atskillig mørkere ut for alle våre medlemmer med afasi.

Arbeidet dere gjør utgjør en forskjell. Dere er med på å endre livene til svært mange gjennom innsatsen deres og det nytter. Afasiforbundet ser i år ut til å oppleve positiv medlemsvekst for første gang på lenge. Vi har et høyt aktivitetsnivå og allerede i august hadde jeg gleden av å være med Aud og de andre medlemmene våre hos Ålesund og omegn afasiforening. Det var en uforglemmelig opplevelse som tok oss både høyt og lavt med mang en mulighet

til å slå av en prat på veien og høre hvor skoen trykker og hva vi kan gjøre for å lette hverdagen lokalt. Jeg er takknemlig for at vi får markere våre 30 år med å besøke lokalforeningene og prate, ikke bare med de som normalt reiser til Oslo på kurs, men alle som normalt deltar på aktivitet lokalt.

Fra sentralt hold skal vi gjøre det vi kan for å støtte dere. Gjennom tiltak som Extra Ekspres håper vi å bidra til at lokal aktivitet blusser opp. Å bidra til å skape ett trygt og inkluderende miljø for gamle og nye medlemmer er noe av det viktigste dere kan gjøre. Gjennom aktivitet som turer, språkgruppe og informasjonsspredning bidrar dere alle til en bedre og lysere afasihverdag.

For de av dere som trodde at frivillighetens tid var over er grasrota vår et levende og pulserende bevis på det motsatte. Selvfølgelig skulle vi gjerne hatt enda flere som

engasjerte seg, men hver av våre ildsjeler som stiller opp i tykt og tynt er verdt mer enn all verdens publisitet og prosjekter. En som brenner for en bedre afasihverdag kan bidra til å endre livene til mang en person med afasi. Det er derfor dere er vår viktigste ressurs, vår største styrke og på alle måter fremtiden for Afasiforbundet. Alene kan en person med engasjement og ståpåvilje oppnå mye, men sammen er det ingen tvil om at vi kan oppnå langt mer.

I oktober markerer vi Nordisk afasidag. Dette finner sted når dere vil og det som er viktig er rett og slett å engasjere dere en eller flere dager i løpet av oktober. Når og hvordan dere markerer begivenheten er opp til dere, men som et overordnet mål burde informasjonsspredning og vise omverdenen at vi fremdeles er her stå sentralt.

Vi er fremdeles relevante og vi kjemper fremdeles kampen for en bedre afasihverdag.

“I oktober markerer vi Nordisk afasidag.”

Kjerne- journalen

Afasi NYTT

Fast spalte, skrevet av
afasiteamet ved Statped
sørøst, fagavdeling
språk/tale.

Afasi-nytt inneholder kortfattet informasjon for mennesker som har afasi, deres nærpå personer og andre interesserte. Det kan være opplysninger om aktuelle sider på internett, tips om litteratur og informasjonsmateriell osv.

*Spørsmål eller kommentarer?
Kontakt gjerne språkforsker
Marianne Lind,
marianne.lind@statped.no
eller logoped Nina Høeg
nina.hoeg@statped.no
tlf. 90 53 24 34. Du kan også
ringe sentralbord 02196*

Kjernejournalen er en ny digital tjeneste som både du og helsepersonell har tilgang til. Hvis du blir akutt syk, kan helsepersonell raskt få tak i viktige opplysninger om deg. Dette gjelder uansett hvor du befinner deg i Norge.

Kjernejournalen *erstattet* ikke journaler hos fastlege eller sykehus. Den er et helseregister som kommer *i tillegg til dem.*

Du kan selv legge inn opplysninger i kjernejournalen. Hvis du ikke får til dette selv, kan du gjøre det i samarbeid med fastlegen din eller en annen person du stoler på. Opplysningene kan gi helsepersonell et mer utfyllende bilde av deg og helsen din.

Dette kan være:

- **Nærmeste pårørende:** personer du ønsker at helsepersonell skal kontakte dersom du blir syk.
- **Spesielle kommunikasjonsbehov:** utfordringer med syn, hørsel, tale eller språk, slik som for eksempel afasi.
- **Sykdomshistorikk:** tidligere helsetilstander eller sykdommer som helsepersonell bør vite om.

I tillegg kan fastlegen din legge inn kritisk informasjon om deg. Kritisk informasjon i kjernejournalen er helseopplysninger det kan være avgjørende at helsepersonell vet om i en akutt situasjon. Du kan spørre legen din om dette er aktuelt for deg. Dette kan for eksempel være opplysninger om alvorlige allergier eller annen viktig informasjon.

I kjernejournalen finner du også opplysninger om legemidler du har resept på og om din kontakt med sykehus og spesialisthelsetjenesten. Til sammen er innholdet i kjernejournalen viktig for å gi deg rask og riktig helsehjelp.

Kjernejournalen følger myndighetenes krav til sikkerhet og personvern. Du kan selv se hvem som har åpnet kjernejournalen din, og hvorfor.

På www.helsenorge.no/kjernejournal kan du finne mer informasjon om kjernejournalen. Hvis du har spørsmål om kjernejournalen, kan du ringe **800 43 573 (800 HELSE)**. □

Kilder:
www.helsenorge.no/kjernejournal
www.ehelse.no/e-resept-kjernejournal-og-helsenorgeno/Kjernejournal

Praktiske om snakke

■ Margit Corneliussen, Line Haaland-Johansen,
Eli Qvenild og Marianne Lind

I denne spalten har vi gjennom åtte artikler her i Afasiposten forsøkt å belyse ulike sider ved den dagligdagse samtalen når den ene deltakeren har afasi. Målet vårt har vært å gi noen råd om hvordan man lettere kan hankses med de utfordringene man møter i kommunikasjon med personer som har afasi. Artikkene har først og fremst vært myntet på pårørende, men alle som i sitt arbeid eller på annen måte kommer i kontakt med personer som har afasi, kan ha nytte av det vi har skrevet. Vi har forsøkt å gi råd som passer for personer med ulike typer og grader av afasi. Men fordi variasjonen er stor, vil det nok være slik at noen råd passer bedre for enkelte enn andre.

råd det å sammen

Som vi kjenner til, kan en person som har afasi, ha vansker med å finne de riktige ordene, sette dem sammen til setninger og uttale dem. Noen kan også ha problemer med å forstå alt som blir sagt til dem. Disse forholdene gjør det problematisk for en person med afasi å delta i samtaler på samme måte som før. Personer med afasi og deres pårørende opplever ofte at det kan være vanskelig å snakke sammen, og mange føler seg hjelpeløse i en kommunikasjonssituasjon. Hvordan kan vi så legge forholdene til rette for at en person med afasi kan delta i dagligdagse samtaler på en best mulig måte? I artikkelserien har vi satt fokus på følgende temaer som står sentralt når det gjelder kommunikasjon med personer med afasi: **samtalemiljø, tid og pauser, samtalestrategier og totalkommunikasjon (kroppsspråk og støtte**

gjennom å lese, skrive eller tegne).

Samtalemiljøet

En god samtale avhenger blant annet av et godt psykologisk samtalemiljø. Viktige forutsetninger for et slikt miljø er trygghet, tillit og respekt. En vennlig innstilling, god tid og åpne premisser for samtalen vil bidra til å skape disse forutsetningene. Samtaler hvor den ene deltakeren har afasi, er ikke alltid enkle, noe som det kan være lurt å sette ord på ved starten av samtalen. Det innebærer blant annet at man bør bli enige om å kunne si i fra når noe er vanskelig eller uforståelig. Likeledes bør man ha en felles forståelse for at det går an å avslutte et emne som blir for komplisert.

Vi kan også legge det fysiske samtalemiljøet til rette på en slik måte at forutsetningene for å få til en god samtale blir oppfylt. Det innebærer at alle

“ Begge parter skal delta likt som sendere og mottakere av budskap ”

▷ deltakerne i samtalen kan se og høre hverandre. For mange personer med afasi kan det være anstrengende å delta i samtaler, og det vil være en fordel om man kan begrense antall samtaledeltakere. Mange kan også bli distraheret dersom en radio eller TV står på. Det er derfor viktig at samtalen foregår i så rolige omgivelser som mulig uten forstyrrende bakgrunnsstøy.

Tid og pauser

I flere artikler har vi understreket betydningen av å ha – og å ta seg – god tid. God tid er ofte den beste hjelpen vi kan gi, spesielt dersom vi i tillegg åpent sier at «vi har god tid, vi tar den tiden vi trenger». Å ha god tid betyr å innta en aktivt lyttende holdning, altså å være oppmerksom og interessert. God tid vil også føre til at vi naturlig senker vårt eget taletempo. Da får den som har afasi tid til å oppfatte det som blir sagt, og tid til selv å finne ord og uttryksmåte. Disse forholdene gir personen med afasi mulighet til å delta i samtalen på en mer likeverdig

måte enn ellers. Opplevelsen av å ha god tid kan også bidra til at pausene som forekommer i samtalen, ikke oppleves som forstyrrende «pinlige» pauser.

Samtalestrategier

Med samtalestrategier tenker vi på de ulike metodene vi bruker – bevisst eller ubevisst – for å takle de problemene som oppstår i en samtale. Det kan være når en av partene ikke forstår, når vi misforstår hverandre, eller når personen med afasi ikke greier å formidle det han eller hun tenker på. I artikkelserien har vi omtalt ulike samtalestrategier, blant annet fire enkle prinsipper som det kan være nyttig å huske på i samtaler med personer som har afasi. Disse prinsippene dreier seg om:

Likeverdighet: Begge parter skal delta likt som sendere og mottakere av budskap i samtalen.

Innhold eller tema: Man bør sørge for at den som har afasi også får komme fram med sine temaer og meninger i samtalen.

Kommunikasjonskanal: Personen med afasi bør fritt få velge om han eller hun vil uttrykke seg muntlig, skriftlig, ved hjelp av gester eller på annen måte.

Tilbakemelding: Samtalepartneren må ikke late som han eller hun forstår, men gi oppriktig tilbakemelding.

For å kunne omsette disse prinsippene i praksis, kreves det samarbeid mellom deltakerne. Samtale betyr at man sammen skaper en sammenhengende helhet. Vi må hjelpe den som har afasi med å komme til orde når det er nødvendig, og hjelpe ham eller henne til å lytte når det er nødvendig. Vi må være oppmerksomme og ta oss tid slik at personen med afasi slipper til med hele bidraget sitt. Oppklaring av uklarheter og misforståelser er en sentral del av alle samtaler, men det er viktig å huske på at helhetsforståelsen er det sentrale i kommunikasjonen. Det er ikke nødvendig å rette opp «feil» hvis vi allikevel forstår meningen. Husk at en samtale ikke er undervisnings- eller behandlingssituasjon.

Vi har også omtalt en metode kalt «Støttet samtale for voksne med afasi», som bygger på ideen om «samtalepartnerskap», det vil si at samtalepartneren skal være en ressurs for personen med afasi og dele aktivt på kommunikasjonsbyrden. Det er samtalepartneren som har ansvaret for at kunnskapene og kompetansen hos den som har afasi blir synliggjort. Metoden beskriver blant annet ulike teknikker som kan lette utvekslingen av informasjon, meninger og følelser, spesielt hvis personen med afasi har omfattende språklige vansker. Bruk av kroppsspråk, lesing, skrivning og tegning inngår i disse hjelpeteknikkene.

Totalkommunikasjon

Vi har i flere sammenhenger snakket om at samtalepartneren må være åpen for å forstå og akseptere at hovedsaken for den som har afasi er å få formidlet et budskap slik at andre skjønner det. Da er det mindre viktig hvilken måte det formidles på. For å få til en så god totalkommunikasjon som mulig, bør vi derfor oppmuntre personen

med afasi til å bruke alle mulige måter å kommunisere på.

I den forbindelse har vi satt fokus på kroppsspråket som en viktig del av kommunikasjonsprosessen. Det innebærer at vi tar i bruk ansiktsuttrykk, øyebegivelser, kroppsholdninger, arm- og benbevegelser for å uttrykke oss og på den måten vise at vi er med i samtalen. Ved å bruke tydelig mimikk og gester, kan samtalepartneren bidra til at innholdet blir lettere å forstå for den som har afasi. Ut fra sine forutsetninger bør også personen med afasi oppmuntres til og påminnes om å bruke tegn og gester som en støtte i kommunikasjonen. For noen kan en illustrerende bevegelse faktisk aktivere ordet slik at det også kan sies.

På samme måte kan lesing, skrivning og enkel tegning være til god hjelp for både den som har afasi og samtalepartneren. Selv om afasien har svekket noen deler i lese- og skriveprosessen, kan fortsatt andre deler av kunnskapene og ferdighetene være intakte.

Dersom personen med afasi har problemer med å oppfatte innholdet i det som sies, kan det være til hjelp om samtalepartneren noterer ned viktige stikkord, navn eller en del av en setning. For noen kan det være lettere å skrive én eller flere bokstaver i det ordet som er vanskelig få uttrykt muntlig. Det kan være nok til at samtalepartneren forstår hvilket ord det er, og samtalen kan gå videre. Hvis personen med afasi ikke har slik ortografisk kunnskap om ordet, er enkle strektegninger et alternativ. Som ved bruk av gester, kan skrivning og tegning dessuten lette tilgangen til ordet for den som har afasi. Derfor er det viktig at vi har papir og blyant eller penn eller et nettbrett tilgjengelig i samtaler med en person som har afasi.

Lykke til som samtalepartner!

I denne artikkelserien har vi tatt for oss hvordan vi best mulig kan legge til rette for at personer med afasi kan delta i dagligdagse samtaler. Vårt mål har vært å bevisstgjøre leserne på

“ Små og store hindre i kommunikasjonen kan overvinnes. ”

- ▷ hvilke muligheter som finnes for å bedre kommunikasjonen med en person med afasi. Selv om rådene vi har gitt, kan synes enkle og selvfølgelig, er de nødvendigvis ikke like lette å følge bestandig. Det vil avhenge både av samtalsituasjonen og deltakerne i samtalen. Enhver må derfor prøve seg fram og finne løsninger som passer best for den enkelte i den aktuelle situasjonen. Samtidig bør vi ikke stille for store krav til oss selv som samtalepartnere, for vi kan ikke makte å gjøre alt optimalt hele tiden. Men klarer vi å ha noen av rådene med oss i samtalen, er sjansene større for at små og store hindre i kommunikasjonen kan overvinnes.

Om artikkelserien «Det handler om samtale»

En nesten identisk versjon av disse artiklene sto på trykk i Afasiposten i 2002 – 2004. Forfattere av teksten var logopedene Margit Corneliusen, Line Haaland-Johansen og Eli Qvenild, samt språkforsker Marianne Lind. Alle jobbet da i afasiteamet ved Bredtvet kompetansesenter.

Vil du lese mer om afasi og samtale? Boken «Afasi og samtale. Praktiske råd om det å snakke sammen» (Novus forlag, 2006) ble til som følge av artikkelserien i Afasiposten. En revidert utgave av boken ble utgitt på Novus forlag i 2014. Artiklene er lagt ut på Afasiforbundets nettsider: afasi.no/Afasiposten/Artikler/Om-samtale

Artikler i serien «Det handler om samtale – praktiske råd om det å snakke sammen»:

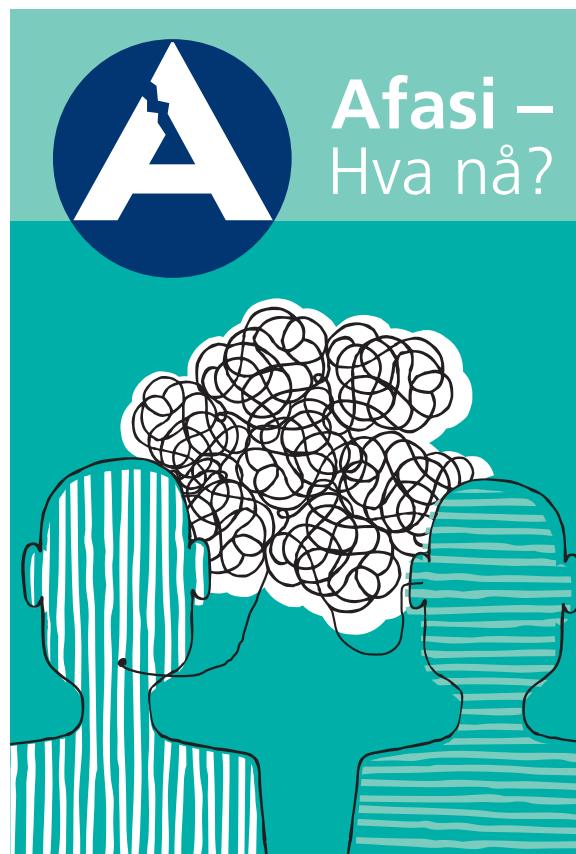
- Samtalemiljø I – Afasiposten
- Samtalemiljø II – Afasiposten
- Tid og pauser – Afasiposten
- Samtalestrategier I
- Samtalestrategier II
- Samtalestrategier III
- Kroppsspråk
- Lese – skrive – tegne
- Oppsummering

Afasi – Hva nå?

Brosjyren gir lettfattat informasjon om hva afasi er, hva som er viktig når du har fått afasi, hvem Afasiforbundet og lokalforeningene er og hva vi arbeider for. I brosjyren finner du også en innmeldingsblankett som du sender helt gratis om du ønsker medlemskap. Du kan også melde deg inn via nettsiden vår eller pr. telefon.

Bestilles gratis fra nettbutikken vår på afasi.no, epost: afasi@afasi.no eller ved å ringe 22 42 86 44.

Samtaler om helse

En visuell kommunikasjonsveileder for helsepersonell til bruk i samtale med personer som har afasi. Bildebrosjyren inneholder 19 tegninger om fysisk og psysisk helse. I tillegg er det noen skalaer fra 1 til 10. Slik kan du vise hvor viktig noe er, og hvor smertefullt noe er.

Den norske versjonen er utarbeidet av Gabriele Kitzmüller, Karianne Berg og Line Haaland-Johansen. Prosjektet er støttet av ExtraStiftelsen.

Brosjyren finnes i en gratis versjon og en laminert versjon som er noe mer holdbar og koster kr 30.

Afasiforbundet fyller 30 år – et lite tilbakeblikk

■ Av Marianne Brodin

Mange spørsmål reiser seg når man får afasi. Hvor kan man få hjelp? Hva slags hjelp kan man få? Hva med oss nå? Finnes det andre som har det slik som oss?

Noen av disse utfordringene var bakgrunnen for at den aller første afasiforeningen ble startet i Oslo i 1978. Initiativet ble tatt av Ivar Reinvang, som den gang var psykolog på Sunnaas Sykehus. Dermed ble det satt i gang et grunnleggende nybrottsarbeid som ble en mal for flere afasiforeninger som kom til etter hvert.

Afasiforeningen for Oslo og omegns styre innkalte til et møte på Bredtvet Senter for logopedi den 10. desember 1977 for å drøfte dannelsen av en landsforening. Møtet resulterte i at et brev med oppfordring til å samles for å få til et felles løft for afasiarbeidet i Norge ble sendt til de 7 lokalforeningene som var opprettet. Alle støttet forslaget.

Osloforeningen inviterte til et seminar på Sundvollen og alle 59 deltakerne var enige om å danne et landsdekkende Afasiforbund. Det ble nedsatt et utvalg som skulle utarbeide forslag til vedtekter og innkalle til konstituerende general-

forsamling innen utgangen av mai 1987. Det var god starthjelp å få fra Afasiforbundet i Sverige i Stockholm. I tillegg bidro Osloforeningen og et par andre foreninger økonomisk til oppstarten.

Afasiforbundet ble stiftet den 31. mai 1987 med følgende formålsparagraf: «Afasiforbundet skal arbeide for at mennesker med afasi og andre former for språkproblemer, og deres pårørende skal oppnå full deltakelse og likestilling i samfunnet. Forbundet skal holde løpende kontakt med sentrale myndigheter og organer med sikte på å fremme forslag av landsomfattende karakter som kan forbedre situasjonen til mennesker med afasi og andre språkvansker». Interessepolitikk, informasjons- og opplæringsvirksomhet og tiltak for å støtte medlemmer lokalt ble forbundets tre hovedarbeidsområder og er det fortsatt.

Interessepolitikk

Afasiforbundet har i alle år har kjempet for at personer med afasi skal få sine rettigheter oppfylt. Vi opplever fortsatt at personer med afasi mange steder får et dårlig opplærings-tilbud, både under sykehusoppholdet og i hjemkommuner. Afasiforbundet fortsetter å arbeide for at logopedtilbudet i kommunene opprettholdes og utbygges. Ansvar som ligger i kommunene må tydeliggjøres, slik at dem som er rammet kan få et helhetlig tilbud om rehabilitering. Det er nok av utfordringer å ta tak i videre.

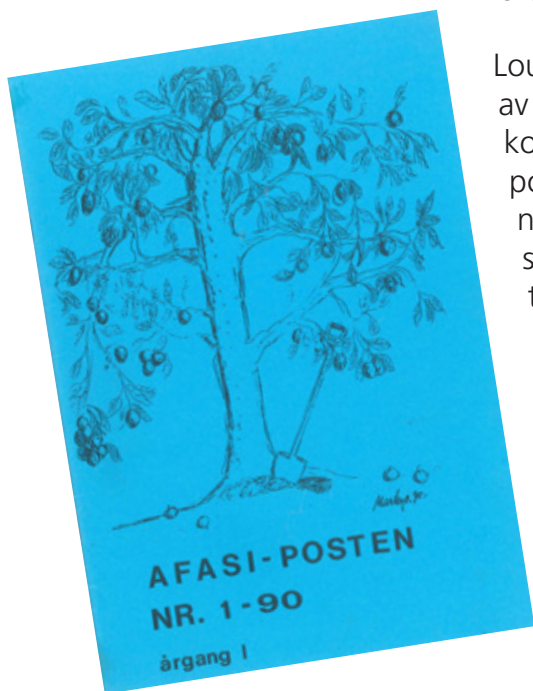
Informasjonsarbeid

Kunnskapen om afasi er mangelfull i befolkningen generelt, men også hos helsepersonell og andre fagpersoner. Afasiforbundet har gjennom alle år brukt mye tid og ressurser på informasjonsarbeid og kursvirksomhet. Vi har søkt midler gjennom ExtraStiftelsen, Funkis og andre mulige bidragsytere og kan se tilbake på mange viktige og vellykkede

Her ser vi tre veteraner i Afasiforeningen for Oslo og omegn Louise Storm, Tormod Bjerkelien og Ella Johansen. Louise og Ella var med å starte Afasiforbundet for 30 år siden.

prosjekter gjennom Afasiforbundets 30 år. I tillegg har arbeidet vært finansiert av den årlige driftsstøtten vi mottar av Barne- ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir).

Afasiposten

Afasiposten ble startet i 1990. Bladet ble fort et viktig kontaktledd mellom forbundet og foreningene. Tidligere hadde all kontakt gått gjennom lokalforeningene.

Louise Storm, som var medlem av den første redaksjonskomiteen, fortalte til Afasipostens 25-års jubileumsnummer at målet var at det skulle finnes lesestoff for alle typer medlemmer i bladet. Hun har selv afasi og var tydelig på at det beste var å skrive på en enkel måte med færrest mulig fremmedord. Dette har redaksjonen forsøkt å leve etter i fortsettelsen, selv om det ikke alltid er så

lett å skrive kort og enkelt når man har mye viktig på hjertet. Leserne befinner seg på ulike nivåer, og bladet skal passe både til fagfolk, personer med afasi og pårørende. Mange med afasi har vansker med å lese og dette har vi fortsatt med oss når innhold skrives.

Markering av jubileet

Markering av jubileet gjennomføres høsten 2017. Alle lokalforeningene har fått tilbud om besøk fra forbundsstyret/administrasjonen. Feiring skjer altså lokalt på foreningsmøter. Vi ser det som en fin anledning til å bli kjent med våre viktigste ressurser, nemlig lokalforeningene.

Det trengs et løft for hjerne- sykdommene

■ Tekst og foto: Marianne Brodin

7. juni møttes landets ledende helsepolitikere, slagrammede, personer med afasi, pårørende, helsepersonell, forskere og andre til helsepolitisk slagkafe i regi av LHL Hjerneslag og Afasiforbundet.

Vi utfordret politikerne til å svare på hva de og partiene vil gjøre for slagrammede, personer med afasi og pårørende i kommende stortingsperiode.

LHL Hjerneslag og Afasiforbundet hadde på forhånd gjennomgått partiprogrammene og sett på hva de vil gjøre på hjernehelseområdet. Generalsekretær i LHL Hjerneslag Tommy Skar innledet med

å si at innsatsen på hjernehelseområdet må økes. – Det er mye bra som gjøres, men partiprogrammene tar ikke på alvor utfordringene som slag og afasi møter. Rollen som pårørende er svært tøff og ikke minst har unge slagrammede ekstra utfordringer som er knyttet til arbeidsliv og familieliv.

Økt satsing på hjernesykdommer

Politikerne tok opp både forebygging, akuttmedisin og

rehabilitering i innleggene sine. Vi ser eksempler på at ambulansetjenesten bygges ned flere steder for å spare penger. Det trengs bedre samordning mellom sykehus og kommuner. Ikke minst er rehabiliteringen for dårlig mange steder i landet. Det må være en selvfølge at hjelpen finnes uavhengig av hvor man bor.

Stortingspolitikerne var enig i at utfordringene rundt hjernesykdommer er mange, og støttet

Panelet av stortingspolitikere fra venstre: Torgeir Micaelsen (Ap), Kari Kjønås Kjos (FrP), Tone Wilhelmsen Trøen (H), Olauv Bollestad (KrF), Karin Andersen (SV), Kjersti Toppe (Sp) og Camilla Hille, rådgiver for Venstres stortingsrepresentant Ketil Kjenseth. Martin Steen, kommunikasjonssjef i LHL Hjerneslag, ledet debatten.

utarbeidelsen av en nasjonal hjernestrategi som statsministeren har annonsert. Det jobbes også med pakkeforløp for hjerneslag og man er i gang med en opptrappingsplan for rehabilitering, som riktignok må styrkes og følges opp med penger.

Det er enighet blant politikerne om at vi må få til et løft for hjernesykdommene og at befolkningens hjernehelsetilstand skal være et satsingsområde framover.

Lanserte rapport om logopedmangel

Forbundsleder i Afasiforbundet Hogne Jensen holdt også et innlegg om manglende helsehelhetlig rehabilitering av slagpasienter og lanserte samtidig rapporten om logopedsituasjonen i Norge. Han stilte spørsmål om hvordan vi skal hindre at enda flere kommuner bygger ned logopedtjenesten. Mange kommuner mangler både fysioterapeut, ergoterapeut, psykolog og logoped. Skal det bli et godt nok utbygget rehabiliteringstilbud må det et skikkelig **rehabiliteringsløft** til!

I rapporten går det fram at hele 78 prosent av kommunene som er undersøkt selv opplever tilbudet som utilstrekkelig for å dekke det eksisterende behovet for språkhjelp til hjerneslagpasienter. Det er et gjennomgående trekk i undersøkelsen at det er store geografiske variasjoner i tilbudene til kommunene, underdimensjonerte tilbud og dårlig oversikt over logopedtjenester fra kommunenes side. Dette

blir en viktig sak for Afasiforbundet å jobbe med framover.

Møtet var godt besøkt av fagfolk, hjerneslagspasienter, pårørende, representanter for brukerorganisasjoner og andre interesserte. Den engasjerte forsamlingen stilte spørsmål og

kommenterte stortingspolitikernes innlegg aktivt. Det blir spennende å se hvordan partiene følger opp de neste fire årene.

“*Det er mye bra som gjøres, men partiprogrammene tar ikke på alvor utfordringene som slag og afasi møter.*”

Forbundsleder Hogne Jensen, generalsekretær Tommy Skar og styreleder i LHL Hjerneslag John Normann Melheim

Spreer solskinn når

Det er sol, grilling og mye latter når afasi-gruppa drar på utflukt.

■ Av Kita Eilertsen, kita@altaposten.no

– Det er fint å komme sammen og ha noe som er sosialt. Jeg har vært med i afasiforeninga nesten hele tida, forteller Elise Kristine Johansen som fikk hjerneslag bare 36 år gammel.

Elise setter særlig pris på den muntre stemningen rundt Fredbjørg og de andre. Vi

møter afasigruppa på utflukt hjemme hos Fredbjørg i Fjellveien.

Når man har det til felles at språket svikter, er det godt å møte andre i samme situasjon. Derfor er afasiforeninga så viktig for mange som har hatt hjerneslag, har hjernesvulst, hodeskader eller sykdommer som gjør at de har mistet språk. Afasi innebærer vansker med å bruke og oppfatte språk, og vansker med å lese og skrive. Men mange av de som sliter, har svært god hjelp av å trene

jevnlige med logoped, og med andre.

– Det å møte andre som sliter med det samme, er også veldig viktig, sier logoped Fredbjørg Nicolaysen i Alta afasiforening.

Hun er drivjern og en sprudlende motor for å få det til å svinge i foreninga, og hun har mange gode medhjelpere.

Egentlig skulle de til Langvannet i Kvenvik, men der var det verken satt ut benker eller bord, og stedet var fullt av skrot og søppel, og et gammelt

UTFLUKT: Nina Arnesen (assistent), Torly Heitmann, Reidar Kristiansen og Elise Kristine Johansen i hagen hos Fredbjørg Nicolaysen. (Foto: Kita Eilertsen)

språket svikter

bilvrak. Men hele gjengen koser seg hos ho Fredbjørg. Det er pølser på grillen, og mye godt tilbehør. Praten går også livlig, selv om en kanskje ikke skulle tro det. Og latteren sitter løst. Trene på språket gjør de også, når de leser dikt og rim, synger og gjør ansiktsøvelser.

Får hjelp selv

– Grappa ledes av Fredbjørg som prøver å hjelpe flest mulig. Jeg vil si det slik at alle har blitt og blir bedre, mener Reidar Kristiansen.

Han forteller at det er tre år siden han fikk slag, han mistet lappen og han var helt uten språk.

– Idag snakker jeg godt og kan kjøre bil igjen. Jeg har fått god hjelp, slår han fast.

– Vi synes det er hyggelig og sosialt å møtes i afasiforeninga, sier han.

I gjengen er det mennesker med ulike årsaker til afasien.

Assistent Nina Arnesen er enig:

– For meg er dette veldig givende. Og siden jeg stammer får jeg selv også språktrening

og får utfordret meg selv. Samtidig har jeg mye erfaring med å plages med språket, forteller Arnesen.

Men det er ikke bare enkelt å få hjelp for afasirammede. Det er stor mangel på logopedier i landet. Mange førskolebarn og skolebarn får ikke nok hjelp med språket.

– Jeg har regnet ut at jeg kanskje må jobbe til jeg er 104 år, ler Fredbjørg.

HYGGE: At et par av pølsene ble svarte, fremkaller bare latter. Afasiforeninga møtes hver uke og av og til drar de på utflukt.

FLINKE DAMER: Nina Arnesen, Liv Astrid Nyvoll, Randi Mjøen Carlsen, Elise Kristine Johansen og Fredbjørg Nicolaysen.

KULTUR- HISTORISK og SOSIAL HYGGETUR

Afasiforeningen i Østfold 9.-11. juni 2017

■ av Mia Sikkeland

Fredag midt på dagen dro vi avgårde på tur med Inghild som reiseleder og Otto som vår trygge sjåfør. Vi hadde planlagt og gledet oss lenge. Logistikken var ganske så omfattende, med og uten ekstra tilrettelegging. God planlegging bidro til at 21 deltakere kom seg avgårde fordelt i minibuss og tre privatbiler.

Første kultur-historiske opplevelse ble allerede i Moss samtidig som siste deltaker entret minibussen. Der beskuet vi det vernede, vakre og sjarmerende arbeiderbolig-strøket til Moss Verk mens Otto delte sin kunnskap. Deretter gikk ferden mot

Drøbaktunnelen, gjennom Drammen og før Hokksund passerte vi et moderne industrielt monument laget av gamle og rustne produksjonsdeler. Noen av oss synes det var et fint monument og andre gav tydelige uttrykk for det motsatte. En morsom opplevelse!

Etter en rast og pause på Hokksund gikk turen om vakre Kongsberg. Deltaker Aud hadde sin oppvekst her så det ble en god blanding av «hennes Kongsberg» og Sølvgruvenes historie. Deltaker Jan Ivar er fra Notodden og det påvirket selvfølgelig fortellingen

om denne byen. Blues-festival, tidligere tiders industri-eventyr, vakker natur og høye sommer-temperaturer er stikkord – selv om det ikke ble temperatur-rekord denne dagen.

Vi ankom Norsjø Hotell i god tid til å enten hvile ut på rommet eller rusle rundt i hagen før middag.

Fredag kveld og natt samt lørdag morgen var det et voldsomt regnvær og det var derfor en noe spent gjeng som dro av gårde mot Ulefoss og slusetur lørdag formiddag. Innen vi entret MS Victoria i Ulefoss

letnet heldigvis været, og vi hadde ikke en regndråpe resten av dagen! Bebyggelsen i Ulefoss er ganske godt bevart og den mektige industrielle før-historie er godt synlig. Vi hadde en flott og interessant båt tur og ble sluset gjennom hele tre sluser der Vrangfoss var høydepunktet både i høydemeter og gjennom sine vakre omgivelser.

Det var en fornøyd gjeng som returnerte til Norsjø Hotell etter båtturen. Opplevelsene og været ble en fin kombinasjon.

Seinere samme dag dro de aller sprekeste ut på ny tur. Lifjell

fjellstue og Lifjell fjellkirke var målet sammen med frisk fjelluft.

På kvelden var vi samlet til deilig fest-middag. Vi hygget oss videre med både lek og quiz. De fleste gikk nok til sengs svært slitne og fornøyde denne kvelden.

Søndag hvilte vi og reiste hjemover. På ny regnet det tungt, men det gjorde ingen ting. Vi kom trygt hjem og var fulle av opplevelser og glade for at lørdagens vær hadde smilt til oss!

Ringerike og omegn afasiforening feirer 30-år!

■ Av Eivind Dybendal

På en solfylt og varm dag hadde leder Eivind Dybendal gleden av å ønske mange av våre medlemmer velkommen til sommertreff, og vi hadde inviterte gjester fra Aurskog-Høland Afasiforening, Drammen og omegn Afasiforening og fra Afasiforbundet hovedkontor og forbundsstyre. Og ikke minst, noen av ildsjelene som startet Ringerike og Omegn Afasiforening for 30 år siden.

Benterudstua i Hønefoss i nydelig vær.

Programmet startet med å synge sangen Blåveispiken med hjelp av Arnfinn Fuglesang som solist og Eivind Nyhagen på trekkspill. Lokalhistoriker Gudmund Bakke holdt et inspirerende foredrag om Ringerike. Vi fikk høre om historiske begivenheter i fjern tid, også noen i nær tid som mange av oss husker. Gudmund er en god og morsom foredragsholder, han fikk oss lett med og veldig interesserte i det han fortalte.

Gudmund Bakke med inspirerende foredrag om Ringerike

Deilige snitter og kaffe ble servert sammen med sang og musikk. Praten gikk livlig og lett rundt bordene, alle koste seg og så ut til å nyte maten, noe vi synes er hyggelig. En stor takk til dugnadsgjengen.

En av ildsjelene fra oppstarten av foreningen, Solveig Moe, ga oss et historisk innblikk fra den dagen foreningen ble startet i 1987 og frem til i dag om hva de har hatt av møter, turer samt andre aktiviteter. Hun fortalte at foreningen hadde hatt en pause på ca. tre år før ildsjeler igjen dro i gang møter i 2003. Etter dette har foreningen hatt masse

aktiviteter hvert eneste år og antall medlemmer har økt.

Et veldig fint innlegg som ble avrundet med sangen «La oss leve». Tusen takk til Solveig Moe for innsatsen. Du er flink og holder orden på Afasi-foreningens perm, noe vi vet du liker å pusle med.

Mange hyggelige takketaler ble gitt oss fra gjestene, sammen med fine gaver til foreningen. Leder takket også ildsjelene og pionerene Solveig Moe, Arne Bleken, Mari Berntsen og Asbjørg Hvattum som var med i oppstarten og i de første årene foreningen var etablert.

En av veteranene i foreningen, Solveig Moe med hyggelig tilbakeblikk

Mens vi koste oss med kaffe og kaker hører følgelig loddsalg med. Noen måtte gå før avslutningen så vi sang vår tradisjonelle avslutningsang Slå Ring før trekningen denne gangen. Sang og musikk er det viktige «limet» i våre møter og betyr svært mye for foreningen vår.

Vi er flinke til å ta lodd og det vanket mange fine gevinster til heldige vinnere.

Før det var tid for å skille lag takket leder alle som hadde vært med å gjøre dagen hyggelig. Han takket også dugnadsgjengen for stor og fin innsats og ønsket alle vel hjem.

God mat og underholdning hører med.

Afasi og pannekaker

■ Av Harriet Reitan

Det var ikke bare språket som gikk i stykker av slaget, men også konsentrasjonen og husken. Det nytter ikke å prøve på det jeg kunne før slaget. Jeg prøver og det blir rett og slett komisk. Enkelte dager må jeg bare le av meg selv, for det nytter ikke å gråte.

En dag to og et halvt år etter slaget spurte jeg mannen min om hva han ønsket å spise en lørdag kveld. «Crepes», svarte han. Hjernen min vrei seg rundt og rundt og kom med et ord; panne. Jeg vridde enda mer på hjernen, hva kunne jeg gjøre på en panne. Hjelp meg, ba jeg mannen min om, kaker mumlet han som fulgte på mellom innslagene på skiløpende mennesker på TV.

Pannekaker skred rundt i hjernen min. Pannekaker, pannekaker. Pannekaker med flekk? Er det crepes spurte jeg? Nei, det var med sukker. Der kom det virkelig noe fram fra hjernen min, hvor kom ellers det med 'pannekaker og flekk' fra?

Så måtte jeg vri hjernen igjen. Kan jeg dette og hvordan har jeg gjort det? Det tok sin tid, men plutselig kom et minne fra

barnetida. Jeg hadde laget pannekaker og stekt dem, mens mamma og hjelperen tok imot en kalv. Ja, hjernen min kom fram med enkelte ting. Kunne jeg gjøre det som barn, da måtte jeg virkelig kunne det som voksen også.

Skal prøve, hvisket jeg til gemalen, men garanterer ikke at det blir bra. Det blir det nok, mente han som hadde tro på meg.

Jeg famler med egg, mel og sukker, og rører og rører. Må visst ha melk eller fløte i? Jeg prøvde og rørte. Til slutt måtte jeg bare legge meg og sove litt. Utslått panne-kokk.

Det hjalp med litt hvile. Jeg rørte mer og forsto jeg skulle ha melk i røra – og jeg rørte til jeg trodde deigen var tynn eller tjukk nok. Så hadde jeg fått for meg at deigen måtte hvile. Det blir først pannekaker senere på

kvelden, hvisket jeg til gemalen som var bortgått i skisport.

Jeg hadde funnet fram ei lita stekepanne og da røra var hvilt nok (trodde jeg) så rørte jeg igjen, mens panna ble varmet opp. Jeg grublet mye over hvordan lage pannekaker. Skulle de være tjukke eller tynne, steike de hardt eller lett. Det ble et nytt læreprogram for meg. Så kom det over meg at kanskje kunne jeg kaste rundt kakene så jeg slapp å snu dem. Hadde jeg kunnet det i mitt tidligere liv? Nei, nå måtte jeg slappe av. En ting i gangen, sa det i hodet mitt. Det tok sin tid å finne god nok varme til panna og steike lette kaker. Noen så ut som ikke stekt, andre så tynne, så tynne og noen nokså tjukke og brunstekte. Det tok sin tid å lære tingene på nytt. Jeg tenkte på jenta i meg som hadde klart det, da måtte gammeljenta i meg klare det igjen.

Det ble få pannekaker. Men de ble spist med smør og sukker. Mannen i livet mitt skrøt av kakene. Jeg var ikke like fornøyd. Det var for få kaker og noen så merkelige ut. Og så kom igjen noe inn i hodet mitt fra gamle dager. Pannekake med blåbær. Åh... det fikk jeg lyst på. Det ble nok å prøve pannekaker igjen om noen dager, og det ble det.

Neste lørdag hadde jeg forstått mer av røre og hvordan steike de flate kakene. Og i fryseren hadde jeg sannelig funnet fram gode gamle norske blåbær. De måtte ha stått i fryseren lenge. Jeg brydde meg ikke om alder. Pannekaker med blåbær ville jeg ha, og satte dem til tining.

Alt med pannekakerøra og hvor varm pannen skulle være var plutselig i hodet mitt. Grublingen var over og pannekakerøra var klar og satt til hvile. Herlige blåbær sto der og ventet.

Panna ble smurt med litt olje. Så begynte kosen med kakene. Varm nok panne med røre i den. Stekt på ene siden og da jeg skulle snu kaken sklei den i panna. Da begynte grublingen igjen. Hvis kakene sklei så lett, da måtte det være greit å snu dem? Neste pannekake ble et forsøk. Men nei, kaken sklei og doblet seg. Da måtte jeg streve med å få stekt på begge sider. Nei, det orket jeg ikke, men hjernen plagde meg mens jeg

stekte. Da et par kaker var igjen å steke tok hjernen min over. 'Hwiss' sa det og der fløy kaken ut av panna og inn i forklebrystet mitt. Den neste pannekaka havna i gulvet! Og den siste havnet nydelig som den skulle. Selvsnudd og i panne. Lykkelig var både hjernen min og jeg. Jeg hadde lært mye de lørdagskveldene. Og pannekaker med blåbær var deilige!

Harriet Reitan bor i Horten. Hun fikk hjerneslag i august 2014, mens hun var på treningssenteret der hun pleide å trene. Avtale med logoped, trening og maling holder henne i aktivitet, og vi er glade for at hun gjerne skriver en artikkel for Afasiposten.

Ingrediensene til pannekaker kan være en utfordring

Sør-Rogaland Afasiforening på Fjøløy Fort

Sør-Rogaland Afasiforening avsluttet vårsemesteret med tur ut i flott vær. Denne gangen

gikk turen ut til Fjøløy Fort, et militæranlegg fra krigen og etterkrigstiden. Nå er det blitt

museum. Vi fikk en hyggelig og engasjert omvisning av Svein-Inge Svella fra Fjøløy Forts venner. Litt kjølig ble det utpå kvelden, så da satte vi oss inn i den gamle messa, og nøt medbrakte smørbrød og kake. For som Ole brum sier: Uten god mat kan man verken sove eller tenke skikkelig.

CIST: Constraint Induced Speech Therapy

Rehabiliteringsoppholdet varer i 3 uker med individuell oppfølging. I tverrfaglig samarbeid med den enkelte pasient settes det opp en individuell rehabiliteringsplan med utgangspunkt i pasientens egendefinerte mål. Dette i forhold til språkferdigheter (logoped) og generell trening (fysioterapeut)

EFFEKT OG INNHOLD

Pårørende merker umiddelbar forbedring i språklige ferdigheter etter oppholdet. Pasienter som har deltatt i flere CIST-opphold er vedvarende mer aktive og tar mer initiativ i egen hverdag.

Programmet hos oss omfatter også tale- og stemmetrening i tillegg til språktrening. Dette betyr at tid for aktivisering av hjernen språklig er fordoblet sammenlignet med andre CIST programmer.

Vi tilpasser programmet etter pasientenes utfordringer, både mh.t. innhold og tid. Vi kan kalle det lokal og individuell vri. Dette er viktig for å kunne overføre ferdigheter til sin hverdag.

I alle gruppeaktiviteter er økt bruk av språk, tale og stemme i fokus. Daglige musikktimer er en viktig del av programmet. Forskning viser at maksimal bruk av tale og språklyd aktiviserer hjernen.

Intensiv språktrening gir resultater!

Marianna Juujärvi, Logoped og fagansvarlig for CIST-tilbudet.

Henvisning og inntak

Henvisning sendes til:

RVE Nord, Rehabiliteringsklinikken UNN HF, Postboks 1, 9038 TROMSØ

For pasienter fra andre regioner, skal man benytte sitt lokale helseregion.

For mer informasjon

Kontakt Kurbadet på telefon 77 66 88 00, eller besøk nettsiden:

www.kurbadet.no

REHABILITERINGSSENTERET
NORD-NORGES KURBAD

Hvem snakker for deg når språket svikter?

Nordisk Afasidag markeres i hele Norden i oktober. Mange av våre flinke og engasjerte lokalforeninger har stand i nærmiljøet og markerer dagen med å informere om afasi.

Informasjon om afasi er viktig:

- Afasi angår mange. 12.000 får hjerneslag i Norge hvert år, 1/3 får afasi.
- Det er mye uvitenhet, mangel på kunnskap i samfunnet.
- Vi vet at mange sliter med frustrasjon, depresjon og isolasjon.
- Rehabiliteringstilbudene er variable. Logopeder mangler.
- Kunnskap og forebygging er viktig.

Afasiforbundet har i over 30 år stått på barrikadene og kjempet for rettighetene til personer med afasi. **Etter 1. oktober kan du bli medlem ut 2017 for kun kr 50.**

Lær mer, støtt oss og bli medlem på www.afasi.no

I år har vi laget en ny flyer til Nordisk Afasidag

Unicare Steffensrud

- din medspiller på veien mot bedre helse og et aktivt liv!

Unicare Steffensrud er et tverrfaglig, spesialisert rehabiliteringssenter med landlig og naturskjønn beliggenhet på Toten. Vi har avtale med Helse Sør-Øst RHF og er en del av spesialisthelsetjenesten. Vi tilbyr rehabilitering for personer over 18 år med hjerneslag eller ervervet hjerneskade, både i form av gruppeopphold og individuelle oppholds-døgn/dag. Vi ønsker å være en aktiv medspiller underveis i din rehabiliteringsprosess!

Vi tilbyr 2 ukers gruppeopphold med mestrings-, lærings og treningstilbud:

- Intensiv trening - BALANSE
12. september - 26. september 2017
20. februar - 6. mars 2018
- Intensiv trening - SPRÅK
3. oktober - 17. oktober 2017
5. juni - 19. juni 2018
- Intensiv trening - HÅND
17. oktober - 31. oktober 2017
24. mai - 5. juni 2018

Hvordan kan du søke?

- Direkte til oss fra legespesialist i sykehus
- Fastlegen sender søknad til Regional Koordinerende Enhet (RKE)

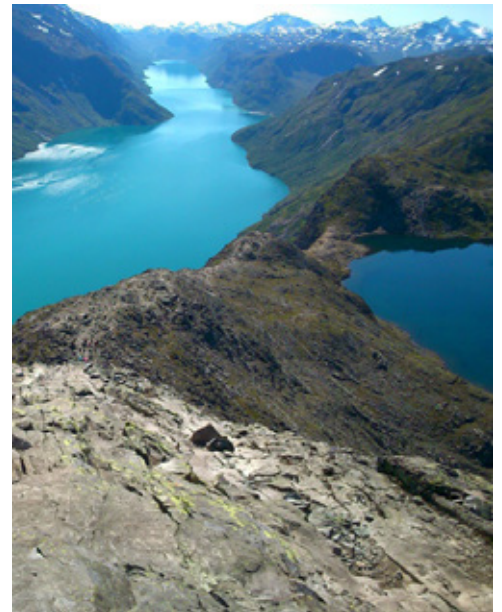
Kontakt oss gjerne for mer informasjon!

Ring oss på 61 19 91 00 eller send en e-post til booking@steffensrud.no.

www.steffensrud.no | Unicare Steffensrud as
Vestre Toten veg 1530, 2846 Bøverbru

Kan du finne navn på 8 kjente fjell i Norge?

Se nedover og bortover.

SNØHETTA – HØGEVARDE – GLITTERTIND – BESSEGGEN – TRON – SKOGSHORN – FANARÅKEN - GAUSTATOPPEN

E	I	F	P	S	H	M	V	K	S	N	P	F	G	R
G	V	A	T	B	Ø	O	L	W	K	R	E	B	A	E
L	B	N	K	P	G	T	F	P	O	I	R	T	U	O
I	M	A	R	B	E	S	S	E	G	G	E	N	S	K
T	A	R	K	S	V	L	Å	I	S	R	Æ	L	T	M
T	M	Å	J	D	A	P	V	R	H	B	Å	P	A	S
E	W	K	R	Å	R	U	B	R	O	L	T	N	T	I
R	S	E	N	D	D	T	H	A	R	D	R	X	O	B
T	F	N	R	D	E	Ø	K	L	N	E	O	R	P	G
I	B	K	L	H	O	P	R	W	T	I	N	Å	P	K
N	L	A	R	S	N	Ø	H	E	T	T	A	I	E	M
D	G	Y	O	F	M	S	K	B	E	R	A	G	N	O

Løsning på side: 29

Afasipostens kryssord

nr. 3-2017

	AR- BEIDS- STED	↓	SKIFTE	LEG- DEL	OVER- NATTE		SØS- TERS MANN		DRAF- TET
↙									SANG
				MIDJE			VIA		
↘				GÅR					
GØY							TØRR		
TALL- ORD							ELV		
DRIKK					STRØ	REBUS			
MUSI- KERNE									
REGNE									
↘			FERSK			STRAK			

Send inn løsningsordet (det grå feltet) senest 10. november 2017:

Pr. epost: afasi@afasi.no

I posten:

Afasiforbundet i Norge,
Torgt.10, 0181 Oslo,
Oppgi navn og adresse.

- Vinneren får en liten gave i posten.

Vinnere av kryssord nr. 2-2017:

- Anne Kristine Øye, 4208 Saudasjøen
- Thore Krabseth, 2220 Åbøgen
- Gerd Johnsen, 9404 Harstad

Afasiforbundet i Norge

Torggata 10

0181 Oslo

22 42 86 44

www.afasi.no

Medlemskap i Afasiforbundet i Norge?

Jeg melder meg inn i Afasiforbundet i Norge (sett kryss):

Hovedmedlem (kr. 250,-)

Husstandsmedlem (kr. 100,-)

Støttemedlem (kr. 200,-)

Kategori:

Afasirammet **Pårørende**

Interessert i vårt arbeid

Navn:

Adresse:

Postnr./sted:

E-post:

Fødselsdato: Telefon:

Fyll ut navn og fødselsdato på husstandsmedlem:

Navn husstandsmedlem:

Fødselsdato:

Afasiforbundet i Norge

Torggata 10
0181 Oslo

Jeg har AFASI - dvs. språkvansker. Dette gjør at jeg har vanskelig for å snakke, forstå tale, lese og skrive. Det er til hjelp for meg at du snakker langsomt og tydelig og gir meg tid.

Takk!

Navn, adresse og telefon:

Nærmeste pårørende:

**Gi
tid**

**The Norwegian
Aphasia Association**

Torggata 10
0181 Oslo

I AM SUFFERING FROM APHASIA. This means that I have difficulty using and comprehending words, as well as reading and writing. Aphasia means, that the speech ability is reduced, due to a damage in the brain's speech center. Please speak slowly and clearly.

THANK YOU!

Name, Address and Telephone:

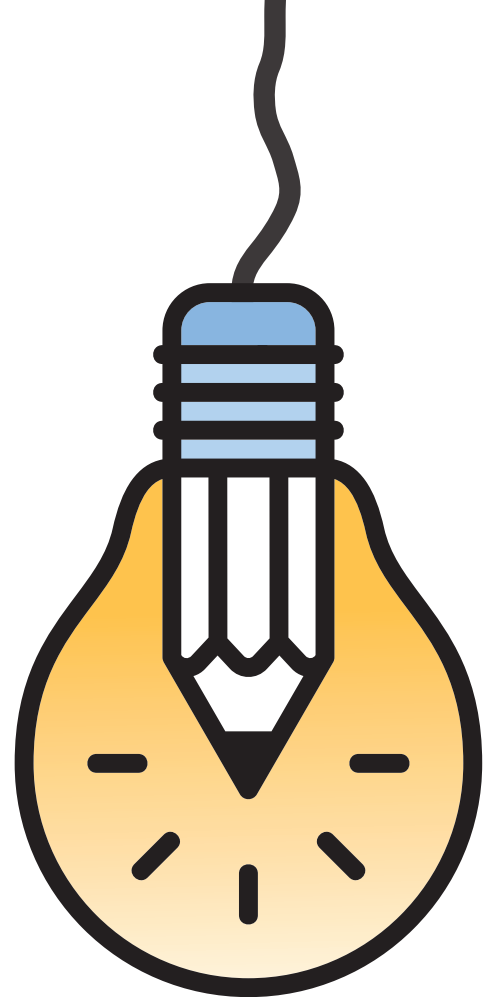
Next of Kin:

**Gi
tid**

Løsninger

Løsning på kryssord fra nr. 2-2017

DYR	PIKER	FRYSER	ÅR-VÅKEN	V	SUKKERET														
↳ S	J	I	R	A	F	F													
ØK	E	S	BRYGGE	K	A	I													
FASE	N	E	HÅP FROM	T	R	O													
VINTER-SPORTSSTED	T	R	Y	S	I	L													
MOSJONEN	E	VOGN FRYSNING	D	O	N	I	N	G	REPERERE	REST									
↳ T	R	I	M	M	E	N	LØFTE KAMERAT	J	A	PUGG									
OFRER	HEFTE	S	Y	BEHERSKER	N	PLAGG FISK	V	E	S	T									
FUNGERTE	↳ G	I	K	K	LÅRE GATE	S	E	N	K	E									
HIPP LAND	I	N	SPIO-NER	A	G	E	N	T	E	R									
↳ A	R	G	E	N	T	I	N	A	☆	P									

Løsning på søkeord s. 26

E	I	F	P	S	H	M	V	K	S	N	P	F	G	R
G	V	A	T	B	Ø	O	L	W	K	R	E	B	A	E
L	B	N	K	P	G	T	F	P	O	I	R	T	U	O
I	M	A	R	B	E	S	S	E	G	G	E	N	S	K
T	A	R	K	S	V	L	Å	I	S	R	Æ	L	T	M
T	M	Å	J	D	A	P	V	R	H	B	Å	P	A	S
E	W	K	R	Å	R	U	B	R	O	L	T	N	T	I
R	S	E	N	D	D	T	H	A	R	D	R	X	O	B
T	F	N	R	D	E	Ø	K	L	N	E	O	R	P	G
I	B	K	L	H	O	P	R	W	T	I	N	Å	P	K
N	L	A	R	S	N	Ø	H	E	T	T	A	I	E	M
↳ D	G	Y	O	F	M	S	K	B	E	R	A	G	N	O

Lokalforeninger og kontaktpersoner

Afasiforeningen i Østfold

Torild Skår Tomren
Solveien 8b
1533 Moss
Mobil: 92 45 62 21
E-post: t-tomren@online.no

Afasiforeningen for Oslo og omegn

Frithjof Funder
Karl Andersens vei 21
1086 Oslo
Tlf.: 22 21 14 71
E-post: hfunder@online.no

Asker og Bærum Afasiforening

Greta Fredriksen
Bergersletta 4,
1349 Rykkinn
Tlf.: 909 67 929
E-post: gretafre@online.no

Marit Kaarbøe

Lindelia 15,
1338 Sandvika
Tlf.: 907 71 846
E-post: marit.norveig@gmail.com

Aurskog-Høland Afasiforening

Elisabeth Brekken
Postboks 80
1931 Aurskog
Tlf: 959 98 776
Epost: elibrekke@online.no

Romerike Afasiforening

Trond Vestby
Kjerulfs gate 24
2000 Lillestrøm
Tlf.: 99 35 63 75
Epost: trond.vestby@hotmail.no

Kongsvinger og omegn Afasiforening

Vidar Hoel
Eidems gate 7
2212 KONGSVINGER
Tlf.: 90 50 80 08
E-post: vida-hoe@online.no

Afasiforeningen for Lillehammer og omegn

Sigrun Irene Bjørke
Måsåv.3
2636 ØYER
Tlf.: 959 41 447
E-post: sigrunbjørke@gmail.com

Afasiforeningen for Gjøvik og omland

Evy Kavli Thomte
Frydenlundsveien 4 B
2830 Raufoss
Tlf 90 60 97 40
E-post: evy@thomte.net

Vestfold Afasiforening

Rune Edèn
Grevinneveien 12B
3117 Tønsberg
Tlf: 99 58 67 69
E-post: rune.eden@nordea.no

Drammen/Kongsberg og omegn Afasiforening

Sissel Aaberg
Vinkelgt. 7
3050 Mjøndalen
Tlf: 97 18 68 48
E-post: sissel.aaberg@gmail.com

Ringerike og omegn Afasiforening

Eivind Dybendal
N. Sandum
3536 NORESUND
Tlf.: 99289857
Epost: eivind.dybendal@freeway.no

Telemark Afasiforening

Turid Nilsen
Krabberødveien 14b
3960 Stathelle
Mobil: 95 20 60 76
E-post: turid.nilsen@hotmail.com

Sør-Rogaland Afasiforening

Gro Tingvik
Hordaveien 2B
4307 SANDNES
Tlf.: 905 11 317
E-post: thone@broadpark.no

Vest-Agder Afasiforening

Karin Valle
Bjørnsøns vei 6
4700 Vennesla
Tlf.: 901 64 525

Afasiforeningen for Bergen og omegn

Ågot Valle
Eidsvågveien 21A
5101 Eidsvågneset
E-post: agot.valle@gmail.com
Tlf.: 930 63 624

Lisbet Eide

Slembeveien 1
5137 Mjølkeråen
Tlf.: 977 36 707
E-post: lisb-eid@online.no

Sunnhordland Afasiforening

Elin Legland
Uskedalsvegen 120
5463 Uskedalen
E-post: elin.legland@logopednet.no

Haugesund og omegn Afasiforening

Per Gunnar Stornes
Jeppeveien 14
5538 HAUGESUND
Tlf.: 52 71 38 13
E-post: pergstor@gmail.com

Ålesund og omegn Afasiforening

Aud K. Wiklund
Lerstadveien 168
6014 ÅLESUND
Tlf.: 97 50 02 34
E-post: aalesundafasi@gmail.com

Afasiforeningen for Ytre Nordmøre

Eli Stene
Slettvågveien 28
6533 Averøy
Tlf. 47 65 45 79
E-post: eli.stene@hotmail.com

Nordfjord Afasiforening

Eldbjørg Hatledal
PPT Stryn, Tonningsgt. 4
6783 STRYN
Epost: eldbjorg.hatledal@stryn.kommune.no

Afasiforeningen i Trøndelag

Knut Otto Pettersen
Sigurd Jordsalfars vei 58
7046 Trondheim
Tlf.: 483 11 938
E-post: kpettersen27@gmail.com

Bodø/Salten Afasiforening

Hans Birkelund
Furnes
8215 Valnesfjord
Tlf. 90 79 15 55

Narvik og omegn Afasiforening

Solveig R. Halvorsen
Håreks gate 34
8514 NARVIK
Tlf.: 901 05 097

Brønnøy og omegn Afasiforening

Anne Marie Degerstrøm
Ternevn. 23
8900 BRØNNØYSUND
Tlf.: 75 02 23 07
E-post: ann-dege@online.no

Harstad og omegn Afasiforening

Ragnhild Fosseide
Brattholtet 11
9414 HARSTAD
Tlf.: 997 90 757
E-post: ragnhild.fosseide@harstad.kommune.no

Afasiforeninga for Tromsø og omegn

Marit Workinn
Åsliveien 31
9016 Tromsø
Tlf.:913 05 578
E-post: marit_workinn@hotmail.com

Afasiforeningen i Alta

Fredbjørg Nicolaysen
Fjellveien 10
9511 ALTA
Tlf.: 916 88 852
E-post: fredbjorg.nico@gmail.com

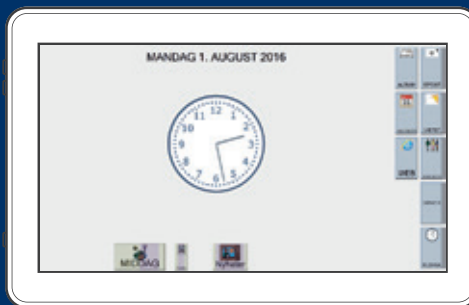
Sør-Varanger Afasiforening

Erling Uglem
Postboks 100
9915 Kirkenes
Mobil: 98 06 40 61
E-post: erling.uglem@hotmail.no

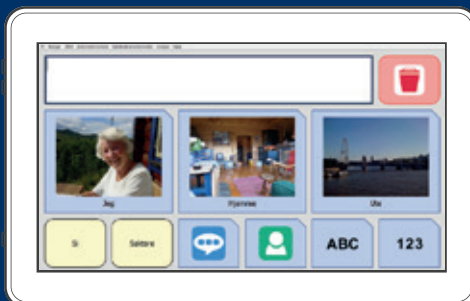
Kommunikasjon for voksne med afasi

Vi er opptatt av at du, og den du bryr deg om, skal kunne kommunisere og bli forstått. Vi har utstyr som kan være nyttig. Ta kontakt, så kommer vi ut og viser deg løsningene.

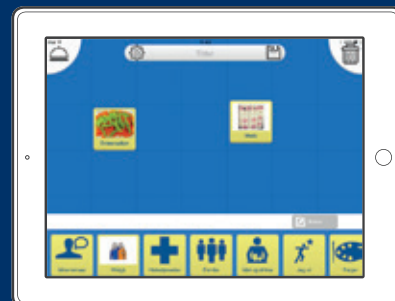
Cognitass Afasi

Kontekstbasert skjermkommunikasjon for voksne. Fotobibliotek med ferdige og egne bilder.

Gridpad 10 Afasi

Ferdig kontekstbasert ordletingsstrategi for lettere å finne ord og setninger.

Dialog Afasi

Godt verktøy for å finne bilder, søke i kart og tegne.

SKOGLI

helse og rehabilitering

Skogli Helse- og
Rehabiliteringssenter AS
har vært CARF-akkreditert
siden 2010

Primær- og senrehabilitering av hjerneslag og traumatisk hjerneskade samt CI-terapi gjennom avtale med Helse Sør-Øst

Hjerneslag

Vi tilbyr døgnopphold (3-4 uker), og rehabiliteringen tilpasses ut i fra den enkeltes rehabiliteringsmål og ressurser.

Noen av aktivitetene foregår i gruppe (frokostgruppe, samtalegruppe, trimgruppe, tur og undervisning).

I tillegg får pasienten individuell oppfølging av f.eks ergoterapeut, fysioterapeut, psykolog, sykepleier, lege, logoped, synspedagog, sosionom, ernæringsfysiolog, ortopediingeniør og rehabiliteringsassistent.

Pårørende kan delta under oppholdet.

Vi samarbeider også med ulike slagforeninger som driver likepersonsarbeid som yter informasjon og bistand.

CI-terapi

Skogli tilbyr også CI terapi, en intensiv treningsmetode for å trene opp hånd- og armfunksjon etter et hjerneslag.

Kurset er et 3 ukers gruppeopphold og arrangeres to ganger årlig.

Målet med treningen er å:

- Øke oppmerksomheten mot den svake armen/hånden.
- Bruke den svake armen i alle aktiviteter der dette er naturlig og hensiktsmessig.
- Bedre arm/håndfunksjon i aktiviteter som er viktige for deltakeren.
- Øke selvstendighet og mestring av daglige aktiviteter.

Henvising til begge tilbudene:
Fastlegen eller andre som kan henvise til spesialisthelsetjenesten. 18-års grense.

